

Zbyněk Fiala: Británie před drtivou výhrou labouristů

 infokurýr.cz/n/2024/07/04/zbynek-fiala-britanie-pred-drtivou-vyhrou-labouristu

kurýr

4. července 2024

Zoufalí konzervativci aspoň přehánějí obraz očekávaného vítězství levice, aby voličům už nestálo za cestu k urnám.

Británii čeká historická změna poměru sil. Přinesou ji čtvrtelní parlamentní volby, postavené na principu, že vítěz bere vše. V drtivé většině volebních obvodů vedou kandidáti Labour Party a na druhého, kterým bude kandidát Konzervativní strany, nezbyde nic.

Konzervativní vláda se začíná smiřovat s faktem, že předčasnými volbami si zvolila odchod do bezvýznamnosti. Aspoň tak vyznívalo oficiální vystoupení ministra práce a důchodů Mela Stridea, který fakticky uznal porážku den předem:

„Zcela uznávám, že to, jak se v tuto chvíli vyvíjejí průzkumy, znamená, že zítra pravděpodobně vznikne největší labouristická většina, jakou kdy tato země zažila. Bude mnohem větší než v roce 1997, dokonce větší než národní vláda v roce 1931.

Proto nyní záleží na tom, jakou budeme mít opozici, jak velká bude schopnost parlamentu kontrolovat vládu.“

To je hodně silné tvrzení, píše Andrew Sparrow z levicového listu Guardian a snaží se je zmírnit. Pochopitelně se bojí, že kdyby bylo jasné, že je vymalováno, a o to se mluvčí konzervativní vlády snaží, voliči neprijdou a dopadne to jinak.

Proto Sparrow varuje, že přinejmenším to srovnání s rokem 1931, které si ostatně nikdo nepamatuje, je přehnané. Tehdejší národní vláda měla 492 hlasů ze 650, což tentokrát nepředpovídá ani ten nejdivočejší průzkum. Hlavní proud průzkumů však očekává, že labouristé budou

mít v pátek větší většinu než Tony Blair v roce 1997, kdy měl převahu 179 hlasů. Podle střeďečního průzkumu Survation lze s takovou pravděpodobností počítat na 99 procent...

Stride to samozřejmě neříká proto, že by chtěl posluchačům Today poskytnout nestrannou analýzu, komentují to v listu Guardian. Jde o vystupňovanou verzi plánu konzervativců, podle kterých chtějí voliče vystrašit vyhlídkou labouristické „supervětšiny“ a přimět je tak k větší podpoře konzervativců. A je tu ještě další – větší, a tedy i důležitější – skupina voličů, těch, kterým labouristé tolik nevadí. Těm chtějí konzervativci naznačit, že to půjde i bez nich a mohou zůstat doma.

<https://www.theguardian.com/politics/live/2024/jul/03/uk-general-election-2024-live-updates-tories-labour-polls-boris-johnson>

Důrazněji voliče vyděsit vyrazil i bývalý premiér Boris Johnson, který odhodil obavu, že bude znovu lidem za šaška a zabouřil proti labouristům v Chelsea, nejbohatším centru Londýna. Povedla se mu jediná věc, byla to taková atrakce, že zastínil – a možná i svou pověstí pokydl – přítomného premiéra Rishi Sunaka. Pozoruhodně však zaútočil i na Nigela Farage, někdejšího spojence z Brexitu, který by ve volbách rád oživil kritiku konzervativců zprava.

<https://www.politico.eu/article/uk-election-2024-latest-updates-keir-starmer-rishi-sunak-nigel-farage/>

Labouristický předseda Keir Starmer si uvědomuje riziko „předčasné výhry“ a v posledních hodinách před volbami objížděl celou zemi, včetně Skotska. Dohonila ho zpráva, že zrovna ve Skotsku byli labouristé mírně předstiženi národovci SNP, obojí na hladině 30 procent.

Mnohem zajímavější zpráva přichází z Walesu: Velšská vláda vedená labouristy se zavázala zavést „celosvětově průkopnickou“ legislativu, která by v podstatě znemožnila lhaní v politice, informuje Guardian. Poslanci velšského zákonodárského sboru Seneddu to označili za historický okamžik v boji proti „existenční hrozbě“ demokracii, kterou představuje lhaní v politice.

Po vášnivé a dramatické debatě ve velšském parlamentu v úterý večer generální poradce vlády Mick Antoniw uvedl, že uvedená legislativa bude zavedena před příštími velšskými volbami, které se budou konat za dva roky:

„Velšská vláda předloží do roku 2026 legislativu, podle které poslanci a kandidáti, kteří se dopustí úmyslného podvodu, budou diskvalifikováni prostřednictvím nezávislého soudního procesu.“

K tomu lze dodat, že může samozřejmě vzniknout spor, zda zákaz lhaní více posílí demokracii, nebo naopak úplně zničí politické řemeslo. V každém případě to mění naivní očekávání, že pravda zvítězí, a nabízí realističtější naději, že lhaní prohraje. Jenže zákaz lhaní nám nepomůže tam, kde narážíme na ještě ničivější nástroj politiky, byť je častěji nasazován jen bezděčně. Tím je neschopnost, a tu nelze zakázat.

Než se v Británii dostanou k těmto jemnostem, proběhnou volby, které v posledním průzkumu před otevřením volebních místností oceňovaly výkon 14 let vlády konzervativců vyhlídkou, že teď dostanou jen 64

křesel z 650 v Dolní sněmovně. Ani ne každé desáté. A bude na vědcích, aby to rozpitvali, jak se na tom zmíněné složky neúspěchu podílely.

Nejhorší je kombinace neschopností a lhaní, ze které je úniku, jen když se lže soustavněji a lépe.

Zbyněk Fiala

